Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

У НУМАРЫ

№ 26 (852) Год XVII БЕЛАСТОК 25 ЧЭРВЕНЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Сустрэчы з «Нівай»

Справа не толькі маладых

Гэта быў звычайны будні дзень у паловіне мая. Стаяла цёплая, сонечная пагода, нават прыпарвала. Вакамі ад вёскі Чарэмха, што ў Гайнаўскім павеце, павольна пераваьваліся цяжкія навальнічныя хмары. Грымела. Людзі ўпраўляліся на полі ды ў гародах, спяшаліся. І не дзіва, што вечарам у мясцовы клуб «Руху» на сустрэчу з журналістам «Нівы» зышлося найбольш моладзі. Старэйшыя заходзілі выпіць аранжаду, або ўзяць пачку «спортаў», прыслухоўваліся да нашай дыскусіі і таксама заставаліся.

У нас жа ішла гаворка аб сельскім спорце. Чарэмха — сяло не малое: каля 120 гаспадарак. Моладзі таксама мнагавата. Але ў мясцовым гуртку ЛЗС усяго 28 членаў і сярод іх няма ніводнай дзяўчыны! Чаму так мала ў Чарэмсе ахвотных развіваць і дасканаліць моц і звіпнасць свайго цела і ўмацоўваць здароўе? Чаму да гэтай такой важнай справы зусім абыякава адносяцца дзяўчаты?

Мясцовыя дзеячы ЛЗС бачаць прычыны гэтага і ў слабым зацікаўленні павятовых органаў спартыўных і маладзёжных арганізацый спортам у Чарэмсе, і ў недахопе адпаведнага абсталявання і прыладаў да заняткаў, і ў абыякавых адносінах мясцовай моладзі да спартыўных заняткаў, і... Прычын вылушчвалася многа. І кожная з іх, напэўна, важкая. Але адна — хоць пра яе ніхто на сустрэчы не абмовіўся і словам — мне здалася найважнейшай, асноўнай. Імя яе — традыцыя.

Аб традыцыях звычайна гаворыцца ў цёплых словах, калі яны служаць вы-

Працяг на стар. 4

Гэты прыгажун пабудаваны грамадскім чынам. Да фотарэпартажа «Фэстын у Паўлах» (стар. 3)

Пленум ГП

11 чэрвеня адбылося ў Беластоку VII перадз'ездаўскае пленарнае пасяджэнне Галоўнага праўлення БГКТ. Прынялі ўдзел апрача членаў ГП сакратары аддзелаў, а таксама старшы інспектар Міністэрства ўнутраных спраў Тадэуш Цяплінскі і прадстаўнікі Упраўлення ўнутраных спраў Прэзідыума ВРН у Беластоку Ілья Федаровіч і Мікалай Куц.

Пленум абмеркаваў і прыняў праект даклада на VII з'езд БГКТ, праект пастаноў VII з'езду (яны будуць прадстаўлены дэлегатам з'езду пад разгляд), праект паправак да статуту, а таксама пастанову аб скліканні з'езду. Змяшчаем яе змест:

Пастанова ГП

Згодна з § 28 п. 3 статуту БГКТ Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства пастанаўляе 24 верасня 1972 года склікаць у Беластоку VII краёвы з'езд дэлегатаў БГКТ з наступным парадкам дня:

1. Справаздачны даклад ГП аб дзейнасці БГКТ.
2. Справаздача Галоўнай рэвізійнай камісіі.
3. Дыскусія.
4. Выбары Галоўнага праўлення БГКТ і Галоўнай рэвізійнай камісіі.
5. Прыняццё паправак да статуту БГКТ.
6. Прыняццё пастаноў VII краёвага з'езду дэлегатаў БГКТ.

Пленум абавязвае прэзідыум Галоўнага праўлення падрыхтаваць VII краёвы з'езд дэлегатаў БГКТ.

БГКТ хроніка

■ Як мы ўжо інфармавалі раней, тэатральны калектыў гуртка БГКТ у Міхалове падрыхтаваў п'есу Янкі Купалы «Прымакі». З ёю міхалоўскія самадзейнікі выступалі ў мясцовым доме культуры, у вёсках Бялявічы, Рыбакі і апошнім часам у Кленіках на Гайнаўшчыне.

■ 8 чэрвеня ў вёсцы Валілы выступіла эстрадная група ГП «Лявоніха». Пасля канцэрта адбыўся сход жыхароў вёскі, на якім кіраўнік культурна-асветнага аддзела ГП Валянціна Філіпюк расказала аб ролі і дзейнасці БГКТ. На гэтым сходзе шмат асоб падпісала членскія дэкларацыі БГКТ і выбрала праўленне гуртка: Міраслаў Дзярманскі — старшыня, Ларыса Савіцкая — сакратар і Аляксандр Дробат — скарбнік.

■ 8 чэрвеня прэзідыум гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку абмеркаваў якасць выканання плана працы за месяц май і магчымасці добрага выканання плана працы ў чэрвені.

■ 10 чэрвеня гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку арганізаваў чарговую вечарыну пад загалоўкам «Вечарынка ў нашым клубе». (мх)

Па ініцыятыве моладзі

Старэйшыя грамадзяне часта наракаюць, што цяперашняя моладзь адно толькі хоча мала працаваць, выгодна жыць, бестурботна гуляць, раскідваць грашыма, не хваляваца за заўтрашні дзень, піць гарэлку, хуліганіць...

— Што вы пра гэта мяркуеце? — звяртаюся да старшыні павятовага праўлення Саюза вясковай моладзі ў Бельску. Юрка Левацюк доўгую хвіліну мерыць мяне дапытлівым позіркам, як бы не разумеў, што я хачу ведаць, а пасля адзываецца рашучым голасам:

— Не, гэта няпраўда, або, дакладней кажучы, не зусім праўда. Так могуць меркаваць толькі людзі, якія вельмі рэдка сутыкаюцца з цяперашняй моладдзю. У Бельскім павеце дзейнічае зараз звыш 150 гурткоў ЗМВ, аб'ядноўваюць яны амаль 3340 членаў, у тым ліку больш чым 1350 дзяўчат. Саюз вясковай моладзі патрабуе ад сваіх членаў актыўных адносін да асяроддзя, у якім яны жывуць, і да спраў, якія хвалююць гэтае асяроддзе.

— Ці маглі б вы падмацаваць свае меркаванні нейкімі канкрэтнымі прыкладамі?

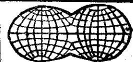
— Калі ласка. Вось на весну г.г. мы таксама праводзілі вядомую акцыю пад лозунгам: *«Зазеляннее цэлы край»*. На працягу красавіка і мая ля вясковых вуліц і дарог Бельскага павету паявілася 24 тысячы маладых дрэўцаў і 7 тысяч дэкаратыўных кустоў. Калі б сабраць іх разам, атрымалі б мы даволі вялікі зялёны гай. Некаторых вёсак проста не пазнаць — так яны змяніліся. Вось у Дубяжыне. У мінулым годзе жыхары гэтай вёскі, а перш за ўсё моладзь, пасадзілі 1000 дрэўцаў, а ў гэтым годзе — амаль 1500. Дык зазеленілася дарога, што вядзе ў вёску, зашалясцела лісцё ля вясковай святліцы, якую, дарэчы, дубяжынцы таксама пабудавалі ў мінулым годзе грамадскім чынам, атрымаўшы ад сваёй грамадскай рады ўсяго 15 тысяч злотых на пакрыццё даху. Старшынёю гуртка ЗМВ у Дубяжыне з'яўляецца Мікалай Раманюк. Ён умеў заахвоціць сваіх сяброў да грамадскай працы. Трэба таксама пахваліць і другога Раманюка — Аляксандра. Гэта сакратар мясцовай партыйнай арганізацыі і адначасова член дубяжынскага гуртка ЗМВ. Такім чынам ажыццяўляецца тут цеснае судзеянне партыйнай і маладзёжнай арганізацый.

Іншы прыклад. Праводзілі мы вось ужо чатырнаццатую алімпіяду сельскагаспадарчых ведаў. Першынство ў павеце заваяваў бранскі гурток ЗМВ. Аднак сябры з вёскі Пасынкі тут таксама могуць пахваліцца добрымі вынікамі. Ды не толькі ў гэтай алімпіядзе. Дапамагалі яны пры пасадцы дрэў, пры пабудове супрацьпажарнага басейна, пракладалі тратуар у вёсцы, выступілі з ініцыятывай пабудовы сядзібы для мясцовай міжгуртковай машынна-трактарнай базы, у якой знайшлося б памяшканне на вясковую святліцу, бо ў Пасынках моладзь не мае дзе збірацца. Хачу адзначыць, што гэтым гуртком кіруе маладая жанчына Валя Ігнацюк. Кіруе добра. Сходы праходзяць рэгулярна, пастаянна ўтрымоўваюць кантакт з намі, відаць іх і чуваць у вёсцы.

З Пасынак запрашаю вас у Рыбалы. Там раней было дрэнна. Вёска вялікая,

Працяг на стар. 4

Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

СВЕТ

САТА Ў АДСТАЎЦЫ

Прэм'ер-міністр Японіі Эйсаку Сата падаў у адстаўку і адначасова адмовіўся ад пасады старшыні правячай ліберальна-дэмакратычнай партыі. 71-гадовы прэм'ер-міністр аб'явіў аб гэтым у часе пасяджэння парламенцкай секцыі сваёй партыі. Будзе ён выконваць свае абавязкі да часу выбару новага старшыні партыі, які аўтаматычна стане новым прэм'ер-міністрам Японіі.

НОВЫЯ ВЫБАРЫ Ў ФРГ

У сталіцы ФРГ гаворыцца аб датэрміновых выбарах у бундэстаг, якія павінны даць магчымасць выхаду з парламенцкага тупіка. Гэты тупік паўстаў з прычыны пераходу некалькіх дэпутатаў урадавай кааліцыі ў апазіцыю. У сувязі з гэтым абедзве групіроўкі маюць зараз роўную колькасць мандатаў — па 248. Урад не можа прымаць рашэнні супраць волі апазіцыі, а апазіцыя не можа звергнуць урада.

ФАКТЫ З В'ЕТНАМА

У заяве камісіі па даследаванню ваенных злачынстваў у В'етнаме гаворыцца, што пачынаючы ад красавіка г.г. амерыканскія самалёты правялі 2.050 разведачных палётаў над гарадамі і правінцыямі Паўночнага В'етнама. Ад 1 чэрвеня гэтага года зарэгістравана 418 разведачных палётаў авіяцыі ЗША над Паўночным В'етнамам.

Самалёты тактычнай авіяцыі Злучаных Штатаў у красавіку і маі правялі 9.300 самалёта-вылетаў на тэрыторыю Паўночнага В'етнама, скідаючы больш 37.700 фугасных бомб, больш 940 кантэйнераў з шарыкавымі бомбамі, нанеслі вялікую колькасць удараў з дапамогай ракет на гарады, правінцыяльныя цэнтры, школы, бальніцы і г.д.

ТУРЫЗМ У БАЛГАРЫІ...

На сёлетні турыстычны сезон Балгарыя падрыхтавала 21 новую гасцініцу і дом адпачынку. Павялічылася таксама колькасць новых кемпінгавых домікаў. Індывідуальныя турысты атрымалі 5.500 новых месц на палатковых палях і на 10 тыс. больш месц у прыватных кватэрах.

...І ВЫЕЗДЫ Ў ГДР

Камісія па справах турызму між Польшчай і ГДР ацаніла рэалізацыю пастаноў адносна аблягчэння выездаў (паміж Польшчай і ГДР) на працягу 5-ці месяцаў ад моманту ўвядзення гэтых пастаноў.

Ацэнка была вельмі пазітыўнай. Ад 1 студзеня па 31 мая г.г. у ГДР пабывала каля 3 мільёнаў турыстаў, а ў Польшчы — каля 2,5 мільёнаў турыстаў з ГДР. Для параўнання трэба дадаць, што на працягу ўсяго мінулага года ў Польшчы прабывала каля 500 тыс. грамадзян ГДР, а ў ГДР выехала 170 тыс. грамадзян Польшчы.

БАГАЦЦІ ЮГАСЛАВІІ

У раёне горада Цітова-Ужыцэ югаслаўскія геолагі адкрылі багатыя залежы меднай руды, свінцу, цынку, хрому і іншых каштоўных металаў. Залежы меднай руды ацэньваюцца ў 2 мільёны тон. (ак)

БССР

ВІЗІТЫ ПАЛЯКАЎ

У гасцях у працоўных Мінскай вобласці пабывала дэлегацыя Варшаўскага ваяводства. Узначальваў яе член ЦК Польскай аб'яднанай рабочай партыі, — першы сакратар Варшаўскага ваяводскага камітэта ПАРП Казімеж Ракашэўскі. У складзе дэлегацыі былі старшыня Прэзідыума Варшаўскай ваяводскай рады нарадовай Збігнеў Зялінскі, сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП па сельскай гаспадарцы Антоні Палоўняк, кандыдат у члены ЦК ПАРП, рабочы Плоцкага нафтахімічнага камбіната Стэфан Кавальскі, генеральны дырэктар трактарнага завода «Урсус» Здзіслаў Кун і іншыя асобы.

Польскую дэлегацыю прыняў кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі Пётр Машэраў.

У наступныя дні польскія госці наведалі Мінскі трактарны завод, саўгас «Мінская гароднінная фабрыка», пабывалі ў Нясвіжскім раёне, дзе азнаёміліся з арганізацыяй сельскагаспадарчай вытворчасці, з планамі развіцця калгасаў, з жыллёвым і культурным жыццём на вёсцы.

Іншая група палякаў, якую склалі перш за ўсё былыя воіны, наведала Курган Славы, мемарыяльны комплекс Хатынь. Дзяржаўны музей Вялікай Айчыннай вайны, сустрэліся з прадстаўнікамі Беларускага рэспубліканскага савета ветэранаў вайны.

БРЭСТ — ЛЮБЛІН

У Любліне на сяброўскіх гастролях выступаў народны ансамбль песні і танца «Брэстчанка». Жыхары Любліна вельмі цёпла сустрэлі беларускіх артыстаў-самадзейнікаў. Пры нагодзе варта адзначыць, што між Люблінскім ваяводствам і Брэсцкай вобласцю ўжо даўно завязалася блізкае сяброўскае прыгранічнае супрацоўніцтва.

БЕЛАРУСЬ НАВУКОВАЯ

У Беларусі да 1917 года не было ніводнай вышэйшай навучальнай установы. Сёння працуе тут больш за 170 навукова-даследчых інстытутаў, а колькасць навуковых супрацоўнікаў перавышае 21 тысячу. З іх каля 6 тысяч маюць навуковыя ступені кандыдатаў і дактароў навук.

Калі ў 1939 годзе ў Беларусі з тысячы жыхароў толькі пяць мелі вышэйшую адукацыю, то да пачатку 1970 года было іх 35 чалавек. Самы высокі прырост адукаваных людзей наглядаўся ў 1959 — 1970 гадах. Цяпер у народнай гаспадарцы БССР працуе больш за 620 тысяч дыпламаваных спецыялістаў.

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

Кнігі беларускіх выдавецтваў экспартуюцца ў 80 краін свету. Гэты факт гаворыць аб іх высокіх паліграфічных вартасцях. Дарэчы, дванаццаць беларускіх выданняў удастоены міжнароднай прэміі.

НОВАЯ ГАСЦІНІЦА

Нядаўна ў Мінску адкрыта новая гасцініца «Турыст». 15-павярховы будынак вырас на ўскраі лесапарку па праспекце Партызанскім. У гасцініцы прасторныя холы, зручныя нумары, цырульня, пошта, кінатэатр на 220 месц, танцавальная зала, лабараторыя для фотааматараў, рэстаран, басейн.

ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО ЦК ПАРП

13 чэрвеня г.г. адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім быў разгледжаны план рэалізацыі праграмы развіцця краін-членаў СЭУ і праграмы развіцця і ўдасканальвання паслуг для людзей да 1980 года. Палітбюро рашыла склікаць у ліпені г.г. агульнадзяржаўную нараду, на якой будуць абмеркаваны ўсе гэтыя праблемы. У чарговым пункце пасяджэння Палітбюро ЦК ПАРП знаёмілася са справамі падрыхтоўкі да сёлетняга жніва. На заканчэнне пасяджэння Палітбюро звярнулася з пісьмом да ўсіх сялян, сельскагаспадарчых арганізацый, устаноў, якія абслугоўваюць сельскую гаспадарку і работнікаў рад нарадовых адносна тэрміновай і паспяховай уборкі збожжавых культур у гэтым годзе.

ПАСЯДЖЭННЕ РАДЫ МІНІСТРАЎ

17 чэрвеня Прэзідыум урада разгледзеў тэзісы аб урэгуляванні судовага кантролю над адміністрацыйнымі рашэннямі і аб працы над удасканальваннем сістэмы стварэння правоў, прагноз сітуацыі адносна фінансавай раўнавагі дзяржавы і забеспячэння рынку харчовымі прадуктамі і прамысловымі таварамі ў другім паўгоддзі г.г. Апрача таго, Прэзідыум урада разгледзеў і адобрыў абавязкі і статут новага рэсорта Міністэрства навукі, вышэйшага школьніцтва і тэхнікі, прыняў пастановы адносна рамонту грузавых вагонаў, аплачвання перагрузчыкаў і стварэнне Аб'яднання механізацыі будаўніцтва «ЗРЭМБ».

НАРАДА ПАРТЫЙНАГА АКТЫВУ

16 чэрвеня адбылася цэнтральная нарада партыйнага актыву, якая прысвячалася абмяркоўцы актуальных праблем у галіне гаспадарчай і замежнай палітыкі ПНР, а таксама ідэйна-выхаваўчай працы. Нараду вёў І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк.

СУСТРЭЧА Э. ГЕРКА

15 чэрвеня І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк прыняў у сябе з нагоды святкавання Дзён мора дэлегацыю работнікаў мора і матросаў. Работнікі марской гаспадаркі паведамілі І-му сакратару ЦК ПАРП аб сваіх поспехах у штодзённай працы, аб паляпшэнні ўмоў працы і аб будаўніцтве жылых кватэр. І сакратар ЦК сардэчна падзякаваў людзям мора за іх працу і давер новаму кіраўніцтву партыі, яўным доказам якога з'яўляюцца зараз добрыя прадукцыйныя вынікі. Варта адзначыць, што рабочыя марской гаспадаркі дасягнулі значных поспехаў у пабудове суднаў на экспарт, у рыбалоўстве і ў механізацыі работ. З нагоды святкавання Дзён мора будзе перададзена ў карыстанне халадзільня ў Свінауйсці. Шпаркімі тэмпамі ідзе пабудова Паўночнага порту ў Гданьску, новых докаў, прадпрыемстваў рыбнай прамысловасці, сацыяльных і іншых аб'ектаў.

ВІЗІТ У Э. ГЕРКА І П. ЯРАШЭВІЧА

14 чэрвеня 1 сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк і прэм'ер П. Ярашэвіч правялі сустрэчу з дзяржаўнай дэлегацыяй СССР, якая наведала Познанскую ярмарку. На сустрэчы былі абмеркаваны важнейшыя праблемы адносна далейшага развіцця польска-савецкага гаспадарчага супрацоўніцтва. (ця)

ВАЯВОДСТВА

ПЛЕНУМ ВК ПАРП

17 чэрвеня ў Беластоку адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта партыі. Пленум быў прысвечаны справам медыцынскай апекі над насельніцтвам нашага ваяводства.

Вёў пленум І сакратар ВК партыі З. Куроўскі. Апрача членаў ВК на пленум было запрошана шмат прадстаўнікоў службы здароўя. Ад імя цэнтральных улад на пленуме прысутнічалі міністр здароўя і грамадскай апекі М. Слівінскі, намеснік кіраўніка адміністрацыйнага аддзела ЦК партыі Р. Стэцько і старшыня ГП прафсаюза працаўнікоў службы здароўя Я. Бернацік.

На пачатку пасяджэння была вырашана адна адміністрацыйная справа. Паколькі сакратар ВК партыі С. Рубчэўскі быў выбраны старшынёй Прэзідыума ВРН у Ольштыне, неабходна было звольніць яго ад абавязкаў сакратара і члена экзекутывы ВК партыі ў Беластоку. У сувязі з гэтым экзекутыва ВК падрыхтавала для С. Рубчэўскага спецыяльны ліст з падзякай за шматгадовую працу ў нашым ваяводстве. На пасаду сакратара пленум выбраў ранейшага кіраўніка эканамічнага аддзела ВК М. Нядзведзя.

З уступным словам аб справах медыцынскай апекі выступіў І сакратар ВК З. Куроўскі. Праблемы медыцынскай апекі, як падкрэсліваў сакратар, трэба бачыць не толькі з таго пункту гледжання, але каб стварыць грамадству магчымасць карыстацца ўсімі дабрадзействамі медыцыны. Патрэбны для гэтага высокакваліфікаваныя медыцынскія кадры. У нашым ваяводстве адчуваецца асабліва вялікі недахоп кадраў сярод лекараў-дэнтыстаў, фармацэўтаў і медсясцёр. Таму больш увагі трэба звярнуць на дакладнейшае дзяленне кадраў, на вызначэнне штатаў. Велізарную ролю ў падрыхтоўцы кадраў спаўняе Медыцынская акадэмія. Яна пастаўляе і ўдасканальвае кадры і супрацоўнічае з пляцоўкамі службы здароўя ўсяго нашага ваяводства. Вельмі ў многіх мясцовасцях існуе неабходнасць будаваць аб'екты для пляцовак службы здароўя і бальніц. Таму Міністэрства здароўя і грамадскай апекі, беручы пад увагу велізарныя патрэбы нашага ваяводства ў гэтай галіне, прызнала нам значна большыя фінансавыя сродкі (на 86%) на будаўніцтва, чым у папярэдняй пяцігодцы. Неабходна таксама выкарыстаць як найшырэй усе мясцовыя рэзервы, асабліва грамадскую працу для падтрымкі і найбольш эфектыўнага выкарыстоўвання прызначаных грошай.

У шырокай дыскусіі парушаўся цэлы шэраг спраў, звязаных са службай здароўя: кадры, прамысловая служба здароўя, будаўніцтва медыцынскіх пляцовак, апека над старымі людзьмі, супрацоўніцтва адкрытага і бальнічнага лячэння і шмат, шмат іншых.

Выступіў таксама міністр М. Слівінскі. Ён падкрэсліў вялікі ўзрост рангу спраў здароўя.

Пленум прыняў пастанову, у якую былі ўключаны ўсе прапановы з дыскусіі. (яч)

NIEDZIELA, 25.VI.

7.45 Program dnia. 7.50 TV Kurs Rolniczy: „Lato 1972". 8.25 „Przypominamy, radzimy". 8.35 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 „Opowieści z dna morza" — film dok. ang. („Świat, który nie może zaginąć"). 9.25 „Radar". 9.35 „Moje pierwsze filmy" („W starym kinie"). 10.40 „W obiektywie". 11.10 Gra Orkiestra TV Katowice pod dyr. I. Wikarka. 11.35 „Pióropusze i ostrogi" cz. II relacji St. Szwarc-Bronikowskiego z wyprawy do Ameryki Południ. 12.05 Dziennik. 12.25 „Przemiany". 12.55 Dla dzieci: M. Konopnicka — „Na jagody" (widowisko Państw. Teatru Lalki i Aktora „Baj" w Warszawie). 14.00 „Gwiazdy cyrku" — program cyrkowy. 15.00 Spotkanie z pisarzem". 15.30 „Anna German śpiewa morskie piosenki". 16.00 „Flaga na maszt" — program z okazji święta Marynarki Wojennej. 16.50 Transmisja z zakończenia VIII Bałtyckiego Wyścigu Przyjaźni. 17.40 Transmisja z uroczystości odsłonięcia pomnika Władysława Broniewskiego (Płock). 18.45 Dobranoc. 18.55 „Straszny Dwór" — opera St. Moniuszki (transmisja z Teatru Wielkiego w Warszawie). W przerwie I ok. 19.45 Dziennik. W przerwie II: PKF. 22.35 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK, 26.VI.

15.20 i 22.55 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Program filmowy. 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Spacerkiem po kinach" 18.30 „Nasz współczesny" — film Tele-Aru. 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: H. Ibsen — „Wróg ludu". 21.35 „Życiorys niezwykłego człowieka" — Antoni Bolewła Dobrowolski („Wielcy znani i nieznani"). 22.15 Recital fortepianowy Aleksandry Utrecht. 22.35 Dziennik.

WTOREK, 27.VI.

10.00 „Porwanie dziewic" — film fab. rum. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Przed nami wakacje". 15.20 i 22.30 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Oferty". 16.55 Ekran Młodych. 17.50 Międzynarodowe Zawody Lekkoatletyczne o Memoriał J. Kusocińskiego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Porwanie dziewic" — film fab. rum. 21.35 „Będziesz myślał w krzyku" — program publ. 22.05 Dziennik. Wiadomości sportowe.

ŚRODA, 28.VI.

10.00. „Poszukiwania" — film czechosł. („Wyrok") odc. IV. 15.20 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 TV Kurier Warszawski. 17.00 „Jaszczurki i kameleony" — film wł. („Poznajmy przyrodę"). 17.20 „Mieszkaniowe progi". 17.50 Międzynarodowe Zawody Lekkoatletyczne o Memoriał J. Kusocińskiego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Poszukiwanie" — film czechosł. („Wyrok") odc. IV. 20.45 „Światowid — Świat i Polska". 21.15 Łódzkie Spotkania Baletowe. 22.00 Dziennik. 22.15 Sportowy magazyn sprawozdawczy z zakończenia Ligi Piłkarskiej.

CZWARTEK, 29.VI.

15.20 i 22.35 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Informacje, Towary, Propozycje". 16.55 PKF. 17.05 „Mistrzowie i co dalej". 17.35 TV Kurier Olsztyński. 17.55 „Kobieta beztroska" („Wieczorowy Uniwersytet dla Starszych Panów"). 18.25 „Interwencja" — rep. film. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Przypominamy, radzimy". 20.10 „Skazany" — film fab. franc. 21.05 „Zbliżenia". 21.35 „Expres" odc. III. 22.05 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK, 30.VI.

10.00 „Szklana góra" — film fab. pol. 11.30 „Milczące lasy podwodne" — film kanad. — USA („Człowiek i morze"). 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Teleferie". 17.35 „Nie tylko dla pań". 17.55 TV Kurier Mazowiecki. 18.15 „Dialogi historyczne" 18.45 „Śpiewa Wanda Polańska" — recital piosenek i arii operetkowych. 19.10 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Milczące lasy podwodne" — film kanad. — USA („Człowiek i morze"). 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV: St. Wyspiański — „Warszawianka". 22.10 Dziennik.

SOBOTA 1.VII.

10.00 „Znaki na drodze" — film fab. pol. 16.20 Program dnia. 16.25 Program I proponuje. 16.45 Dziennik. 16.55 TV Informator Wydawniczy. 17.20 „Spotkania z przyrodą". 17.45 „Morze, gospodarka, obronność" — teleturniej („Polska leży nad Bałtykiem"). 18.35 „Godzina Orfeusza" — mag. aktualności muzycznych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Znaki na drodze" — film fab. pol. 22.10 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.35 „Pływające miasta" — program estradowy.

Piątek, 23 czerwca

8.15 Film fab. 9.25 Koncert chóru. 10.10 Filmy dokument. 11.10 Nowiny. 13.45 Program dnia. 15.00 Koncert zespołu ludowego „Żyguli". 16.00 Panorama nowin. 16.20. Poezja. 16.35 Film fab. 17.00 Piłka nożna. „Dynamo" (Tbilisi) — CSKA. 17.45 Świat socjalizmu. 18.20 Koncert Zykiny. 19.00 Czas. 19.30 Spektakl TV. 20.30 Panorama nowin.

Sobota, 24 czerwca

7.00 Program dnia. 7.35 Nowiny. 7.45 Koncert chóru. 8.15 Film fab. 9.15 Koncert. 10.10 Przegląd międzynarodowy. 10.25 Szkatułka muzyczna. 10.50 Filmy animowane. 11.20 Film TV. 12.20 W świecie zwierząt. 13.30 Panorama międzynarodowa. 14.00 Spotkania muzyczne. 16.00 Nowiny. 16.10 Spektakl teatralny. 19.00 Czas. 19.30 Panorama filmowa. 21.00 Nowiny.

Niedziela, 25 czerwca

7.00 Program dnia. 7.20 Nowiny. 7.30 Filmy animowane. 8.15 Kiosk muzyczny. 9.15 Spektakl dla dzieci. 10.15 Dla żołnierzy. 10.45 Wszechzwiązkowy festiwal twórczości ludowej. 12.00 Nowiny. 12.05 Dla wsi. 13.05 Pieśń radziecka. 13.40 Turniej TV. 14.15 Uniwersytet ludowy. 15.00 Klub filmowy. 16.00 Nowiny. 16.10 Spektakl Teatru Wielkiego. 16.40 Film dokumentalny. 17.40 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 W eterze „Młodość".

ФЭСТЫН У ПАЎЛАХ

4 чэрвеня. Паўлы, Бельскі павет. **Цудоўны, сонечны** дзень. На вялікай прышкольнай пляцоўцы ўпрыгожаная маладымі бярозкамі сцэна. Тут адбудзецца асноўная праграма традыцыйнага ўжо бэгэкатоўскага свята. У гэтым годзе ў бельскім аддзеле гонар арганізавання фэстыну выпаў Паўлам. Невыпадкова. Паўлы даўно славяцца актыўнасцю грамадскага дзеяння. Тут працуе адзін з найлепшых драмгурткоў БГКТ, сёлетні пераможца цэнтральнага тэатральнага агляду. Ёсць і іншая нагода. Па-суседску са школай вырас прыгожы будынак — гордасць жыхараў вёскі. Будавалі яго супольна. Найперш ападаткаваліся (сабралі 30 тысяч зл.), потым здабылі ў Беластоку (бясплатна) будынак, які быў прызначаны пад «разбюрку», разабралі яго, перавезлі (мясцовы сельгасгурток: грамадска), пабудавалі, закончылі. Будзе дасканалая святліца. Памагла, вядома, дзяржава (180 тысяч зл). Але найбольш лічыцца грамадская праца. Каб не яна, сёння не адкрывалі б мы святліцы. Менавіта гэты момант падкрэслівае перад сабраўшыміся вакол новай святліцы паўлаўцамі старшыня ГРН Віктар Галубоўскі.

Яшчэ толькі інспектар да спраў культуры павятовай рады Антаніна Куна перарэжа ножнічкамі бела-чырвоную стужку, і дзверы святліцы адчыняцца. Будзем мець надзею, што гэты грамадскі будынак добра будзе служыць вёсцы ў далейшым яе развіцці.

Праграму на сцэне адкрывае выступленне старшыні бельскага аддзела БГКТ, дырэктара беларускага ліцэя Аляксея Карпюка. Затым пераходзіць яна ў рукі самадзейнікаў. Выступаюць школьныя калектывы з Плёсак і Бельскага беларускага ліцэя, квартэт дзявочы з Плёсак і бельскі хор. Здзіўляюць прыгожымі галасамі і добрым выканаўствам. **Слухаючы гэтых нашых** дасканалых аматараў, яшчэ раз пераконваемся, што песня здольна зрабіць многа. Хіба таксама гэта меў на думцы і сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк, калі ў перапынку паміж выступленнямі бельскага хору звяртаўся да мясцовых жыхароў, каб яны да дасканалага драмгуртка дакінулі яшчэ і ўласны спявачы калектыў. Што скрываюцца тут і ў гэтай галіне праўдзівыя таленты, пераканаліся мы на сяброўскай **сустрэчы грамадскага** камітэта пабудовы святліцы пасля мастацкай часткі.

Апрача песні Паўлы жылі ў гэты дзень і спортам. Іх футбольная дружына вяла ўпарты і драматычны бой з Плёскамі. Шчасце мянялася часта. Урэшце стала яно на баку паўлаўскіх футбалістаў.

Многа ўражанняў далі таксама ўдзельнікам фэстыну спаборніцтвы пажарнікаў. Яны паказалі добрую «баявую» падрыхтоўку.

А пасля непадзельна панаваў эстрадны аркестр Бельскага беларускага ліцэя. Пад яго гукі да позняга вечара танцавала мясцовая моладзь. Думаю, што ёй беларускі фэстын спадабаўся найбольш.

Р. Лясун

Фота Цаф — Р. Сянько

Нічога, што «лёс» пусты. Хто не мае шчасця ў латарэі, той... Але паспрабаваць варта.

Кожны перажывае фэстын па-свойму. Абыякавых няма.

Школьны квінтэт з Плёсак здабыў яшчэ адну пяцёрку. Гэтым разам ад удзельнікаў фэстыну.

Выступае старшыня аддзела БГКТ у Бельску Аляксей Карпюк.

Прыгожа спяваюць плёскаўскія дзяўчаты.

Пажарнікі добра ведаюць сваю справу.

Не гарантуем, ці наш фотарэпарцёр злавіў той момант, у якім быў забіты рашаючы гол, але можам інфармаваць: ***выйгралі Паўлы 4:3.***

Спяваюць вучаніцы Бельскага беларускага ліцэя Люда Рыбак і Оля Самоцік.

У бельскім хоры, як заўсёды, не хапала мужчын. Не падвялі жанчыны, і выступленне выйшла на славу.

Пачатак на стар. 1

ПА ІНІЦЫЯТЫВЕ МОЛАДЗІ

праяздная, быццам на далоні. У кастрычніку мінулага года члены рыбалаўскага гуртка ЗМВ перавыбралі сваё праўленне, і гэта памагло. Быў такі час, што сходы там адбываліся што некалькі дзён, бо неабходна было калектыўна вырашаць розныя справы. Рыбалаўская моладзь хоча адрамантаваць святліцу. Нейкі, яшчэ нядрэнны дом застаўся ў Рыбалах без гаспадара. Яго (фармальна) пераняла грамадская рада. Пры будынку знаходзіцца зручная пляцоўка. Моладзь хоча ўласнаручна ўсё гэта адрамантаваць і абсталяваць там святліцу. Гэты ж самы рыбалаўскі гурток узяў пад сваю апеку пункт скупкі жывёлы. Справа вельмі важная, бо аб махлярствах класіфікатараў і ваговых здаўна ходзяць цэлыя легенды.

А вось яшчэ іншы прыклад.

У Грыневічах Вялікіх солтыс намагаўся даказаць, што моладзь у іх вёсцы адно толькі хуліганіць. Справа мелася больш-менш так. Грыневічанская моладзь хацела мець уласны вясковы клуб. У той час солтыс якраз будаваў новы, мураваны дом, у якім рашыў адзін пакойчык адступіць для патрэб моладзі. Гэты пакой быў яшчэ ў «суровым» стане. Моладзь уласнаручна яго абсталявала, ды яшчэ паправіла дарогу з Грыневіч у Бельск, каб «Рух» мог у іх клуб дастаўляць тавары. Солтыс год часу браў грошы ад ГРН за наём пакойчыка, а пасля рашыў выгнаць моладзь разам з клубам са сваёй хаты і пачаў «аплёўваць» яе дзе толькі мог, бо дармэная дапамога маладых рук не была ўжо яму патрэбна. Члены ЗМВ з Грыневіч перанеслі свой клуб у іншы прыватны будынак, дзе атрымалі два пакойчыкі, якія на працягу тыдня часу зноў супольнымі сіламі прыстасавалі для патрэб клуба. Працавалі да 1—2-ой гадзіны ночы. Адначасова даказалі, што не яны, а солтыс з'яўляецца п'яніцай і грамадскім хуліганам.

— Ці яшчэ патрэбны вам канкрэтныя прыклады? — пытае Юрка Левацюк. — Бо я магу расказваць пра моладзь з Міклашоў, Крывой, Малочак, Алексіна, Даманова, Боцек і многіх іншых вёсак.

— На гэты раз вам дзякую. Вы мяне поўнасцю пераканалі. Чытачоў, мяркую, таксама. Сапраўды, па ініцыятыве моладзі шмат карыснага зроблена ў Бельскім павеце.

Гутарку запісаў В. Рудчык

Пачатак на стар. 1

СПРАВА НЕ ТОЛЬКІ МАЛАДЫХ

сакароднай і карыснай грамадству справе. Але ёсць жа ў нашым сельскім асяроддзі некаторыя традыцыі, што вельмі шкодзяць людзям і асабліва маладому пакаленню.

Адна з іх — гэта абыякавыя або часцей за ўсё насмешлівыя адносіны да спорту. Бывае, калі хлопец у сяле любіць спорт, аб ім старэйшыя выказваюцца нават абразліва: «Э, у яго яшчэ малако пад носам, бач, мячык па выгане куляе або ў кароценькіх штоніках па поплаве з дзяцьма бегае». Паводле вясковай традыцыі ўважаецца за дарослага таго юнака, што прастаяўшы паўдня ў сельскай краме, выцадзіць 6—8 бутэлек піва, «раздушыць з кумплямі паўлітра» ды праваляецца, бы свіння, запіты пад суседскім плотам. І тады аб такім смаркачу на сяле кажуць: «Глянь, Сымонаў Толік — шпук яшчэ, а гарэлку ды піва, бы стары жлокча». Праціўнае і проста дзікае выказванне! А ў ім не адзін малады нявопытны чалавек, не заўважыўшы іроніі, успрыняў заахвочванне да п'янства. Колькі бяды і гора нясе яно ў нашыя хаты, а мы, старэйшыя, часта мерым дарослась і сталасць моладзі не паводле яе мудрасці і разважлівасці, сілы і спраўнасці цела, але па колькасці выпітых паўлітровак ці асушаных бутэлек «залатога дайлідскага».

Яшчэ больш ядавіта вясковая традыцыя адносіцца да дзяўчат-спартсменак. Няхай жа спрабуе дзяўчына выйсці на спартыўную пляцоўку ў гімнастычным касцюме. Старэйшыя сялянкі і сяляне зараз жа перабяруць яе па костачках: «Глядзі ты, бясстыжая, як перад мужчынамі голай задніцай круціць! А было б жа каму?!» І калі ў дзяўчыны фігурка не зусім такая, як у фільмовай звязды Джыны Лолабрыджыды, паказвацца сваёй вёсцы ў спартыўным касцюме зусім страшна: абняславяць, што і на вуліцу не пакажашся.

Ва ўяўленні нашага сяла спортам маюць права займацца школьніцы ды гарадскія, а вясковае дзяўчо мае працаваць на гаспадарцы, варыць, карміць ды прыбіраць хату, слёпнуць над рознымі там вышыўкамі ды вязаннямі, запасіць прыданнае ў сундук і час ад часу схадзіць на вячоркі на плёткі або паказацца хлопцам, каб выгадна выйсці замуж. Ніхто не скажа, што такія заняткі ў маладосці дадуць будучай гаспадыні і матцы дзяцей сілу і здароўе, спраўнасць і вынослівасць. А яны ёй будуць такімі неабходнымі ў яе будучым працавітым жыцці. І то непараўнальна больш, чым лішняя пара мярэжкавых сурвэтак ці яшчэ адзін свэтар. Значыць, дзяўчатам таксама патрэбен спорт.

На сустрэчы ў Чаромсе моладзь выказвала пажаданне, каб наш часопіс больш месца прысвячаў праблемам сельскага спорту. І «Ніва» будзе гэта рабіць. Гэта справа важная. Дапамогай у пабудове спартыўных аб'ектаў у вёсках і забеспячэнні іх патрэбным абсталяваннем павінна заняцца і старэйшае пакаленне. Мы, старэйшыя, не забірайма ад малодшых іх юнацтва, іх шляхетнага жадання развіваць сваё цела і ўмацоўваць здароўе, іх ахвоты паспаборнічаць у сіле, звітнасці і спартыўнасці. Заахвочвайма маладых да спорту!

Ігнат Снарскі

У ШКОЛЕ Ў ВЕЙКАХ

У вёсцы Вейкі (Беластоцкі павет) ёсць васьмікласная пачатковая школа, у якой зараз вучыцца 75 дзяцей. Будынак школы, праўда, драўляны, але добра абсталяваны ў сярэдзіне. Прыемна пабыць у класных залах. Сцены ўпрыгожваюць цікавыя і арыгінальныя сценгазеты. Ёсць шмат школьных дапаможнікаў, ёсць тут таксама і тэлевізар, і радыёпрыёмнік, і магнетафон. — Калі прыйшоў я сюды працаваць, — успамінае кіраўнік школы Мікалай Ваўрэнюк, — дык перш за ўсё трэба было адрамантаваць школьны будынак. Не было тады вось гэтага, — паказвае кіраўнік у вакно, — гаспадарчага будынка, ні гэтага прысаддзя. Мала было таксама школьных дапаможнікаў. У школе была кепская сталярка і непамаляваныя сцены. Усё гэта зрабілі мы супольна з бацькамі нашых вучняў. Надта адчуваўся недахоп гаспадарчага будынка. Ізноў склікаў я бацькоўскі камітэт, які вырашыў распачаць яго пабудову. Выхад быў толькі адзін. Трэба было будаваць яго грамадскім чынам. Жыхары Веек актыўна ўдзельнічалі ў грамадскім чыне. Падмурак пабудавалі на працягу аднаго дня, а ўвесь будынак за два месяцы. Ішоў тады 1968 год.

З кіраўніком Ваўрэнюком выходзім мы на школьны панадворак. Вакол абступаюць яго прыгожыя купчастыя ліпы і дрэўцы рабіны. Заходзім у гаспадарчы будынак, дзе абсталявалі майстэрню. Тут адбываюцца ўрокі практычных заняткаў. Можна тут свабодна пілаваць ці прыбіваць. Гэтага грукату не чуваць у школьным будынку. Там могуць спакойна адбывацца ўрокі. Там патрэбна цішыня.

Каля школы новы падмурак, а ля яго спрытна ўвіхаюцца «майстры»-сталяры з гэтай самай вёскі, як паясняе мне далей кіраўнік. Пакуль што кладуць яны яшчэ цэглу, але зараз возьмуцца за драўляныя бэлькі і пачнуць ставіць зруб. — Будуем настаўніцкі дом, — кажа мой субяседнік. — Будаўнічы матэрыял здабылі мы аж у Беластоку. Там было ліквідавана некалькі драўляных будынкаў. Бэлькі аказаліся прыгодныя. Прывезлі іх трактарысты з мясцовага сельгасгуртка. А падмурак удаўся на дзіва. Будавалі мы яго грамадска. Быў гэта наш супольны першамайскі чын. Калі верыць майстрам, дык дом стане яшчэ да канца гэтага года.

Вяртаемся ў школу. Вучні збіраюцца ісці садзіць лес. — Што яшчэ плануеце ў будучыні? — пытаю на развітанне. — У планах застаецца нівеліраванне спартыўнай пляцоўкі і выкананне фасада. Зробім гэта абавязкова. Як бачыце, зараз у нас нядрэнна, а хочацца, каб было яшчэ лепш.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкі

Пры будове настаўніцкага дома працуюць Янка Грыка, сын Мікалая і Янка Грыка, сын Францішка.

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА — АЛЯКСАНДАР БАРЫЧЭЎСКІ

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ВІНЦУК ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ.

ЧАСТКА II

Бадай што найбольш драматычным у жыцці Дуніна - Марцінкевіча былі 1861 і 1863 гады. У 1861 годзе была ліквідавана ў Рускай імперыі паншчына. У 1863 годзе выбухнула студзеньскае паўстанне. Як аднёсся Марцінкевіч да гэтых двух гістарычных фактаў? Не можа быць сумненняў, што глыбока іх перажыў. На яго вачах распадаўся стары свет. Паншчына, падняволеная залежнасць селяніна ад пана — з'явы, у перакананні Марцінкевіча, вечныя, заменьваліся ў руіны. Аднак не цалкам. Далёка не ўся панская зямля перайшла ў сялянскае ўладанне. Селянін у далейшым быў тысячу ніткамі звязаны з памешчыкам, ён умеў дастасавацца да новых умоў і далей піў сялянскую кроў. Марцінкевіч, мабыць, разгубіўся. Сумаваў за строгасцю і стойкасцю даўняга ўкладу жыцця, але, відаць і цешыўся, бо нягледзячы на ўсе ашуканствы рэформы, лёс селяніна ўсё ж такі палепшыўся. А не можа быць сумненняў, што Марцінкевіч спачуваў сялянскай нядолі, і палягшэнне лёсу селяніна не магло яго не цешыць. Праўда, сяляне ў выніку рэформы скарысталі не многа, бо мала страцілі на рэформе паны. Гэтае «не многа» і «мала» задавальняла поўнасцю пісьменніка. Ён быў прыхільнікам умераных крокаў, умераных сацыяльных перамен.

Другі факт, які не мог не ўскалыхнуць душу пісьменніка — гэта было студзеньскае польскае паўстанне. У момант яго выбуху Марцінкевічу было пяцьдзесят чатыры гады. Не будучы афіцэрам, у такім узросце не мог быць радавым жаўнерам. Мабыць, цешыўся з гэтага. Мабыць, перспектыва паўстанцкай валакіты, удзелу ў баях, начовак у лесе не задавальняла пісьменніка. Не значыць гэта, што адносіўся ён да паўстання абыякава. Марцінкевіч меў польска-беларускую душу. Несумненна, лічыў ён рускі царызм сваім ворагам. З гэтай прычыны кожны антыцарскі акт не мог не цешыць пісьменніка. У доме Марцінкевіча панавала атмасфера антыдзяржаўных настрояў. Паяўляліся ў ім людзі, непасрэдна звязаныя з паўстаннем. Дочкі Марцінкевіча прымалі ўдзел у антыдзяржаўным руху. Спявалі патрыятычныя польскія песні, прымалі ўдзел у дэманстрацыях, кантактаваліся з паўстанцамі. Марцінкевіч, зразумела, быў у курсе гэтых спраў. Цешыўся і баяўся. Радасць была кароткай — боязнь доўгай. Руская паліцыя хутка акрэсліла характар удзелу дочак пісьменніка ў паўстанцкіх справах. Адна з іх павандравала ў турму. Вяла сябе там смела. Не затойвала характару сваіх перакананняў і палітычных сімпатый. Заплаціла за гэта высокую цану — павандравала ў глыбіню бязмежнай Расіі. Ці трэба гаварыць, як гэта перажываў Марцінкевіч-бацька, чалавек з эмацыянальным і чулым характарам?

Зрэшты, і сам пісьменнік не выйшаў з гэтага ўсяго сухой нагой. Быў таксама арыштаваны. Не было аднак доказаў, якія б сведчылі аб яго непасрэдным удзеле ў паўстанні. У гэтым часе турмы былі завалены асобамі, схопленымі са зброяй у руках. Гэты факт сведчыў на карысць Марцінкевіча. Паліцыя вызваліла пісьменніка з астрога. Не значыць гэта аднак, што стаўся ён вольным чалавекам. Быў за ім устаноўлены паліцэйскі нагляд. Нагляд гэты працягваўся многа гадоў. Нагляд паралізаваў пісьменніка. Па сутнасці, не мог ён нікуды выехаць па-за свой маёнтак. Апрача гэтага, на Марцінкевіча быў наложаны вялікі грашовы штраф. Маёнтачак падупаў, ашчаднасці змалелі, трэба было абмежаваць выдаткі. Трэба было горш апранацца і горш есці. Зразумела, што ўсё гэта не захапляла пісьменніка, прывыкшага да пэўнага ўзроўню матэрыяльнага жыцця. Пісьменнік некалькі разоў звяртаўся да ўлад у справе адклікання паліцэйскага нагляду, але без выніку. На працягу многіх гадоў заставаўся ён «палітычным неблаганадзёжным». Зразумела, што такі стан рэчаў не мог не адбіцца на яго творчасці. Асабліва на яго беларускай творчасці. Пасля паўстання беларуская мова была забаронена як мова літаратуры. Тармазіла таксама развіццё яго творчасці паяўленне ў польскай літаратуры новага літаратурнага напрамку — пазітывізму. Рамантычны культ пачуцця і народнасці належаў да мінулага. Праца, арганізацыя, брак пашаны да арыстакратыі і шляхты сталі арганічнымі элементамі новага напрамку. Уся канцэпцыя Марцінкевіча аб супольнасці інтарэсаў землеўласнікаў і сялян сталася наіўнай і непрыдатнай. Трэба было дастасоўвацца да новых паняццяў, мод, стыляў. Марцінкевіч стараўся перабудаваць сваю творчасць. Напісаў дзве п'есы, якія з'яўляюцца доказам спробы застацца ў літаратуры, датрымаць кроку пераменам у новай эпосе.

ЧУЖОЕ ХВАЛІЦЕ, СВАЙГО НЕ ВЕДАЕЦЕ

Запрашэнне ў Бельскую вёску

Пасля Голдапскага, Кольненскага, Гайнаўскага, Ломжынскага прыйшоў час на Бельскі павет, прадставіцца ў цікавым цыкле «Чужое хваліце, свайго не ведаеце». Як і раней, вечар адбыўся ў кавярні прафсаюзаў у Беластоку. З бельскай зямлі, якая пахне хлебам і мёдам, прыехала многа цікавых людзей. Бельскі хлеб і бельскі мёд прывезлі з сабой бяльчане і частавалі імі гасцей. Мёд быў празрысты, як бурштын, а хлеб меў выгляд смачных піражкоў з начынкай і соусам. Людзі елі і хвалілі добрую бельскую вячэру.

Дасціпна і сімпатычна вёў праграму вечара Яўгені Грынявецкі з Беластоцкага таварыства культуры, якое з'яўляецца суарганізатарам вечароў з цыкла «Чужое хваліце, свайго не ведаеце».

Бельск прыехаў у аўрэоле сівой старыны — нядаўна з шумам адсвяткаваў ён свае 900 год. Даўным-даўно быў гэта важны цэнтр бельскай зямлі, потым прыйшлі горшыя часы для Бельска. У наш час Бельск, як павятовы горад, зноў становіцца бурна развіваючымся культурным цэнтрам. Жыве ў Бельску 14,5 тыс. жыхароў, працуе многа сярэдніх школ розных спецыяльнасцей, развіццё прамысловасці тутэйшай звязана з сельскай гаспадаркай бельскай зямлі. Напрыклад, за масла, якое вырабляецца ў Бельску, атрымалі яны знак якасці. Развіццё сельскай гаспадаркі будзе акрэсліваць далейшае развіццё раёна.

Было пытанне да гаспадара павету — старшыні ППРН Дзмітра Ігнацюка: чым ён заахвоціў бы турыстаў, каб прыязджалі на Бельшчыну. Старшыня, сам з-пад бельскай вёскі родам, адказаў, што найперш запрашае на бельскую вёску, якая вельмі змянілася. «Няхай людзі пабачаць цяпер наша бельскае поле. А летам, калі ласка, на шырокую Нараў і ў лес!»

Старшыня гарадской рады Бельска паінфармаваў, што горад мае 81 вуліцу агульнай даўжынёй у 80 км.

Выступалі з расказамі пра свой варштат працы працавітыя людзі з бельскай вёскі. Добры гаспадар з Тапчэва, добры садавод з Каменнага Двара, добры ганчар з нейкай бельскай вёскі, вядомы народны скульптар з Канюкоў — Уладзімір Наумюк.

Бельск прывёз многа сваіх песень. Іх спявалі: бельскі беларускі хор пад кіраўніцтвам С. Лукашука і дзявочы калектыў «Лясное рэха» з медыцынскага ліцэя пад кіраўніцтвам М. Турковіча. «Лясное рэха» — з'яўляецца тыповай вакальнай маладзёжнай групай, у рэпертуар якой пападаюць усе сучасныя песні, так званыя «шлагеры».

Цікавым профілем і рэпертуарам вызначаецца бельскі беларускі хор, які прадставіў на вечары цікавы і добра падрыхтаваны рэпертуар: песні лірычныя, жартоўныя, абрадавыя. Некалькі польскіх народных песень, якія хор увёў у свой рэпертуар, не найлепш падабраны да характару хору і не трымаліся яны цэласці праграмы. Але беларускі рэпертуар бельскага хору багаты і добры.

Вонкавы выгляд бельскага хору таксама прыемны. Воплескамі сустрэлі гледачы харыстаў, калі тыя ў сваіх народных уборах пачалі ўваходзіць на сцэну. Вельмі спадабаўся дасканалы саліст хору Ананій Ясюк з Пілікаў, які выканаў жартоўную «Бабу Еўку» і частушкі В. Шведа, а ў дуэце са здольнай і прыстойнай Нінай Філіпюк з Падбелля — мясцовую песню на бельскім дыялекце. Больш бы такіх песень у рэпертуары хору.

Былі і вясельныя прыпеўкі з гумарам, а з імі разам увайшоў на залу каравай, работы Веры Раеўскай, якая выконвала ролю гаспадыні вечара. Каравай быў падзелены сярод гасцей.

Адзначыць трэба яшчэ добрую навіну ў бельскім хоры: яго канферанс'е — Лену Шчэрбак. Прыемны голас, дасканалая беларуская вымова, скромнасць і прыгажосць — у суме з вялікай культурай павяла Лена сваё канферанс'е, якое дасканала гарманізавала з цэлым бельскім хорам.

Вера Леўчук

ДА 90-АЙ ГАДАВІНЫ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ

СІЛА КУПАЛАЎСКАГА СЛОВА

Дакастрычніцкая паэзія Янкі Купалы, будучы набатам рэвалюцыі, палымяным заклікам да барацьбы, разам з тым выяўляла глыбокі трагізм душы паэта, набалеўшай «у вечнай з мукамі вайне», стаптанай «нікчэмнасцю прыблудаў», што прызвычаіліся «крыўдамі карміцца». Паэт быў не проста сведкам вялікай трагедыі народу, ён сам падзяляў гэту трагедыю, і не толькі падзяляў — ён адчуваў больш востра і балюча, чым кожны іншы, бо ён быў геніяльным паэтам, ён быў прарокам і правадыром, ён бачыў і разумеў глыбей, чым мільёны. У хвіліны найбольш горкія і цяжкія, калі, здавалася, паэт знаходзіцца на грані роспачы, з яго душы вырываліся пакутлівыя воклічы-пытанні: «Няшчасны край! чым быў, чым стаў, чым будзеш ты з свайм век стогнучым народам?..» І з болем і гневам паэт звяртаецца да самога часу, да самой гісторыі, да самой вечнасці: «Куды ідзём?.. Куды праклiнцe нас вядзе? Якія далі здабываем?..» Адказ было знайсці нялёгка.

Але Купала быў верным сынам народу, ад якога ўзяў сабе і нораў, і характар, і светаўспрыйманне, і іменна таму ён ніколі, як і сам народ, не траціў веры ў лепшую будучыню, у перамогу праўды і справядлівасці над спрадвечнай хлуснёй і злом. Гэта і прывяло яго ў дні вялікага гістарычнага пералому на той бок барыкады, дзе рэяў чырвоны сцяг свабоды. Купала вітае Кастрычніцкую рэвалюцыю, верачы, што яна прыйшла, каб здзейсніць самыя светлыя мары працоўнага люду, бачачы, што мільёны «паніжаных і абражаных» прынялі рэвалюцыю як сваю і ўжо распрастоўваюць сагнутыя прыгнётам плечы. Усім сэрцам адчуў ён прыгажосць стварэння новага свету і на вялікае свята рэвалюцыйнага аднаўлення жыцця і зямлі адгукнуўся прамяністымі песнямі-гімнамі:

Гэй, узвейце сваім крыллем,
Арляняты, буйна, бурна,
На мінулых дзён магіле,
Над санлівасцю хаўтурнай.

З непадзельнай радасцю сустракаў Купала перамогі сацыялістычнага будаўніцтва на Беларусі. Пытанне, якое непакоіла яго ў перыяд Кастрычніка і грамадзянскай вайны — а як будзе з яго радзімай: «Чым бласлявіць?..» — перарасло цяпер у велізарную радасць свядомасці, што рэвалюцыя якраз і прынесла разам з сацыяльным разняволеннем і нацыянальнае, даўшы яго «убогай старонцы» дзяржаўнасць. З большай паўнатой гэта радасць паэта выказана ў лірычным цыкле «Безназоўнае», выдыхнутым магутным парывам сыноўняй гордасці і захаплення, прасякнутым высокім грамадзянскім пафасам.

Духоўны і маральны рост савецкага чалавека, новыя ўзаемаадносіны людзей у жыцці і працы, — сталі асноўным зместам паэзіі Купалы 20-х гадоў, і перш за ўсё, яго вядомага цыклу, напісанага на Дняпры ў Леўках, які паказаў новыя магчымасці цудоўнага таленту народнага паэта. Стыль фальклорна-песеннай паэтызацыі, які знайшоў у асобе Купалы свайго выдатнага прадстаўніка, аказаўся вельмі прыдатным для адлюстравання святочнага настрою мас, усеахапляючай калектыўнай радасці, для стварэння агульнай карціны сацыялістычнай працы і быту новых гаспадароў жыцця.

У паэтычнай спадчыне Купалы ёсць шмат вершаў, напісаных па гарачых слядах падзей і з рэвалюцыйна-прапагандысцкімі ідэямі. Здавалася б, што сёння гэтыя творы, так моцна прывязаныя да свайго часу, нават — падыктаваныя канкрэтнымі палітычнымі задачамі, якія ўжо адыйшлі ў гісторыю, — павінны былі ў значнай ступені страціць сілу эмацыянальна-мастацкага ўздзеяння. Аднак яны хвалююць і пакідаюць уражанне, як і дзесяткі год назад. Страты не адбылося. За прыватнымі і надзённымі матывамі, якія далі гэтым вершам жыццё, — такая вялікая чалавечая праўда, такі адкрыты боль і такі благародны гнеў, што і сёння далучыцца да іх чуткім сэрцам — значыць, абудзіць у сабе лепшыя парывы душы, зрабіцца чысцейшым і больш узвышаным. Само па сабе зразумела, што ўсё тэта ўяўлялася ў закончаных мастацкіх формах. Купала быў беспараўнальным майстрам лірыка-публіцыстычнага верша. Успомнім такія ўзоры яго рэвалюцыйна-грамадзянскай лірыкі, як «Ворагам Беларушчыны», «Я не для вас...», «А хто там ідзе», «Там», успомнім яго вядомы заклік «Беларускім партызанам». Колькі ў гэтых вершах агню і пафасу, палемічнай вастрыні, іроніі і сарказму — пры ўсім бляску паэтычнай формы, энергіі радка і дакладнасці слова, пры ўсёй лексіка-фразеалагічнай і інтанацыйнай купалаўскай непаўторнасці.

Янка Купала (у цэнтры) гутарыць з калгаснікамі (1930 г)

Як і ва ўсіх вялікіх мастакоў слова, у Купалы часова зліта з вечным, нацыянальнае — з агульначалавечым, асабістае — з грамадскім. У гэтым яго і сіла, і прыгажосць, і веліч, і найвышэйшае права на водгук далёкай і блізкай будучыні.

Ніл Гілевіч

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

* ✲ *

Ой, туманіца, ой, руманіца,
Дробны дождж ідзе.
Ой, забралася горба басоты
Шчэ й гарэлку п'е.
Ой, забралася горба басоты
Шчэ й гарэлку п'е.
Ано ж прыходзіць дзядзька багаты
Насмяхаецца:
Ой, за што, за што гэта басота
Напіваецца?
Ой, за што, за што гэта басота
Напіваецца?
Ой, садавіся, дзядзьку багаты,
Будзем з намі піць.
Ой, маю, маю сто рублей грошэй —
Ні хачу меніць.
Адзін за лахі, другі за пахі,
Трэйці ў морду б'е.
Ой, ні йдзі, ні йдзі, дзядзьку багаты,
Дзе басота п'е.
Ой, ні йдзі, ні йдзі, дзядзьку багаты,
Дзе басота п'е.

Запісаў 22 красавіка 1972 г. ад Лідзіі Салавей 1921 г. нараджэння, якая жыве ў вёсцы Лявонавічы Беластоцкага павету, Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

З КУЛЬТУРНАЙ НІВЫ САКОЛЬШЧЫНЫ

САКОЛЬСКІ РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД

Сакольскі павятовы дом культуры правёў цікавае культурнае мерапрыемства — уласны павятовы агляд калектываў з вёсак і гарадоў павету. На сцэне сакольскага ПДК выступіла 17 калектываў: музычны, тэатральныя, лялькарскія, эстрадныя. Удзел прынялі ў гэтым аглядзе таксама групы, якія займаюцца фатаграфіяй і мастацтвам. Яны прадставілі выстаўкі сваіх прац.

Агляд сакольскі быў вельмі добра сустрэты публікай. Карысці іншага роду — гэта канфрантацыя розных калектываў і форм, узаемнае пазнанне.

Кіраўнік сакольскага ПДК Ірэна Вайцехоўская гаворыць, што арганізуючы гэты агляд, хацелі яны паказаць дасягненні культурнага аматарскага руху ў павеце, яго ўласны непаўторны рэгіянальны каларыт, і багатыя формы працы. Працуе ў Сакольскім павеце звыш 80 розных калектываў і аж 40 з іх магло б паказацца ў павеце. З лепшых выбралі аднак 17 найцікавейшых, якія выступілі. Здаецца нам, што ініцыятыва рэгіянальнага сакольскага агляду заслугоўвае на тое, каб стаць мерапрыемствам шыракавядомым і штогадовым.

(вл)

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10 можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Абецадарскі Л. С., Баранава М. П., Паўлава Н. Г. «Гісторыя БССР», вучэбны дапаможнік для вучняў сярэдняй школы. Мінск 1970 г., цана 3 зл. 80 гр.

Падручнік рэкамендуем у першую чаргу вучням агульнаадукацыйных ліцэяў, у якім выступае навучанне на беларускай мове, а таксама ўсім, хто цікавіцца гісторыяй Беларускай ССР. Ён таксама неабходны ў бібліятэцы кожнай пачатковай школы, дзе выкладаецца беларуская мова.

Чорны Кузьма, «Насцечка», Мінск 1971 г., цана 1 зл.

Спецыяльнае вучнёўскае выданне аднаго з лепшых апавяданняў выдатнага майстра беларускай прозы. Яно павінна апынуцца ў кожнай бібліятэцы ў тых школах, дзе вядзецца навучанне беларускай мове. Кніжачку рэкамендуем таксама ўсім любіцелям беларускай прозы.

Гаўрылкін Леанід, «Пакінутая на досвітку», Мінск 1970 г., цана 3 зл. 20 гр.

Зборнік змяшчае дзве аповесці — «Летняя знічка» і «Пакінутая на досвітку» — беларускага празаіка сярэдняга пакалення, які дэбютаваў у 1959 годзе і мае ўжо выдадзеныя зборнік апавяданняў, кніжку аповесцей і аднаактавую п'есу.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай прозы.

Макаёнак Андрэй, «Выбачайце, калі ласка», камедыя ў трох актах, Мінск 1968 г. цана 2 зл. 10 гр.

Гэтае асобнае выданне вядомага не толькі ў Беларускай ССР, але і ва ўсім Савецкім Саюзе вельмі ўдалага сцэнічнага твора, рэкамендуем амбітным гурткам мастацкай самадзейнасці, а таксама зацікаўленым беларускай драматургіяй.

Цішчанка, І. К., «Беларуская частушка. Пытанні генезісу жанру», Мінск 1971 г., цана 5 зл.

Навуковае даследаванне, прысвечанае беларускай частушцы. Аўтар на багатым фактычным матэрыяле аналізуе беларускую частушку як адзін з папулярных жанраў беларускага фальклору.

Рэкамендуем усім любіцелям і зацікаўленым беларускім фальклорам.

Увага! Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку вядзе продаж кніг на беларускай мове па пошце за паштовым заліччэннем. Заяўкі просім кіраваць па адрасу: Białystok, ul. Kilińskiego 10, Księgarnia Wydawnictw Importowanych.

(мг)

ДАРОЖНЫЯ РЭФЛЕКСІІ

У Хатынь, кіламетраў за 60 ад Мінска, мы ехалі з цікаўнасці. Проста шмат чулі аб тым, што Хатынскі мемарыяльны комплекс цікава задуманы і арыгінальна вырашаны, а яго стваральнікам у 1970 годзе была прысуджана Ленінская прэмія. У мінскіх газетных кіёсках мы бачылі, зрэшты, не адну паштоўку з подпісам «Хатынь», і гэта яшчэ больш узбуджала нашу цікаўнасць.

Мы ехалі туды як звычайныя турысты, не зусім здаючы сабе справу з таго, што ўбачым у Хатыні. Цікавыя краявіды манілі нас сваёй прыгажосцю, а макеты да фільма «Патоп» паводле Сянкевіча, якія якраз рэалізавалі на Беларусі польскія рэжысёры супольна з беларускімі, надоўга прыцягнулі наш зрок.

...І вось мы на месцы. Тут калісьці была і бурліла жыццём беларуская вёска Хатынь. На вялікім абшары мы ўбачылі каменны хрыбет былой вёскі. Тырчаць цэментныя коміны, калодзежы і імітацыі лавачак ля былых хат.

Першая з правага боку — сядзіба Камінскіх. Гэта яму, Юзэфу Камінскаму, удалося тады выпаўзці з кашмарнага агню разам з канаючым сынам на руках. З жывата сына вывальваліся кішкі. Так і застыла на векі каменная постаць старога, нясучага сына, гледзячага перад сабою нябачачымі ад гора вачыма.

Стары Камінскі, які стаў прататыпам цэнтральнага помніка мемарыяльнага комплексу «Хатынь», жыве па сённяшні дзень. Ён быў на адкрыцці помніка. Жыве, зрэшты, усяго ў некалькіх кіламетрах адсюль і часта наведваецца ў Хатынь, дзе варвары больш як чвэрць стагоддзя таму назад спалілі яго сям'ю, аднавяскоўцаў і хацелі спаліць яго самога.

149 чалавек развіталася тады ў Хатыні з жыццём (76 з іх — былі дзеці). Сёння іх прозвішчы старанна выпісаны на таблічках, прымацаваных да комінаў былых іх хат. У хатынскім мемарыяльным комплексе ёсць зямля яшчэ з 135 беларускіх вёсак, якія былі знішчаны гітлераўскімі фашыстамі і ўжо ніколі не адрадзіліся да новага жыцця. На кожную вёску — асобная магілка, асобная града. У мемарыяльнай сцяне знаходзяцца таксама урны з зямлёю з 296 вёсак, якія, хаця і былі дашчэнту знішчаны, адбудаваліся савецкімі людзьмі пасля вайны. Тут жа і грозны ўспамін аб канцэнтрацыйных лагерах, створаных гітлераўцамі для знішчэння людзей з заняволеных краін.

...Мае сябры ўжо пайшлі, а я стаю на месцы, і ногі мае быццам прыраслі да зямлі. Гляджу і не бачу таго, што перада мной. Не бачу заклятай у камені вёскі: замест комінаў-помнікаў і імітацыі калодзежаў мне мроіцца ўквечаныя хаты, раскінутыя на прыгожай паляне сярод лесу, з комінаў іх уецца дым, бегаюць навокал авечкі са званочкамі, няўрымслівыя хлапчукі мочаць свае босыя ногі ў чыстай крыніцы, а старэнькія дзядулі сядзяць і грэюцца на лавачках ля хат. Неміласерна заліваюцца птушкі. Вядома ж, вясна. А колькі ж грыбоў тут, напэўна, навокал!

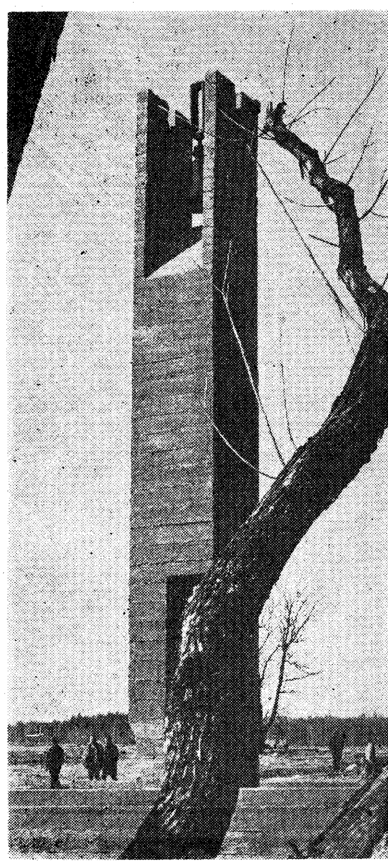
...Жалобны, натрэнтны набат вяртае мяне да рэчаіснасці. І зноў ва ўсёй сваёй жудасці паўстае перада мной гэты вялікі могільнік беларускіх вёсак, спаленых разам з жыхарамі азвярэлым нямецкім фашыстам. Маўчыць нямая вёска Хатынь, і толькі ціхенька ды нейк жаласліва і нясмела гучаць у цэментных комінах журботныя хатынскія званы.

Кажуць, што часта замежныя госці не даюць веры таму, што бачаць. Але ж Хатынскі комплекс — гэта дакумент. Дакументы гавораць самі за сябе.

Ідуць і ідуць турысты. Іх шмат. Заходніх пакуль што нямнога — у разгары летняга сезону будзе іх значна больш. Я думаю: ці патрапяць яны зразумець усё так, як мы, суседзі, якія таксама перажылі пекла вайны?!

Абед у «Партызанскім боры», дасканала абсталяваным, стылізаваным на партызанскі лад рэстаране, што знаходзіцца ў пару кіламетраў адсюль, мне не смакаваў. Думаю, што спакойна можа тут спажываць яду чалавек, больш-менш абыякавы да таго, што ўбачыў у Хатыні. Той, хто перажыў хоць частку ўсяго гэтага, пакінуў у Хатыні і частку сваёй душы.

Ада Чэчуга

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

МЯККІЯ СЫРЫ

У сённяшняй нашай рубрыцы мы хочам расказаць вам аб некалькіх гатунках мяккага сыра, які прадукуецца ў Польшчы.

СЫР РОКФОР (РОКПОЛЬ)

Гэты сыр належыць да тыповых плесневых сыроў. Паходзіць ён з Францыі. Плесень, якая ўводзіцца ў мякіш сыра ў часе прадукцыйнага працэсу, надае яму арыгінальны і востры смак. Прадукцыя сыроў гэтага тыпу вельмі цяжкая. Патрабуе вялікай стараннасці і вялікіх прафесіянальных кваліфікацый. Характэрнай рысай спелага сыра рокфор з'яўляецца крухкая кансістэнцыя яго мякішу, які мае белы або крэмавы колер. У месцах развіцця плесені відаць жылкі блакітна-зялёнага адцення, альбо жоўта- зялёнага ў другім класе якасці. Сыр мае форму круга дыяметрам каля 20 см і вышынёю 10 см. Адзін сыр важыць каля трох кілаграмаў. Зверху пакрыты ён алюмініевай фоліяй. Сыр мае востры, салоны, з спецыфічным грыбным араматам смак.

ЛІМБУРСКІ СЫР

Лімбурскі сыр пачалі прадукаваць у Бельгіі. Мае ён квадратную форму, памеры 10 х 10 х 5 см. Адзін сыр важыць каля 0,5 кг. Мае ён мяккую кансістэнцыю. Зазвычай у мякішы не відаць ніякіх дзірак. Пад скуркай мякіш мае жоўты колер, які далей пераходзіць у святлейшы. У сярэдзіне сыр зусім белы. Сыр мае тонкую гладкую скурку і адзначаецца вострым смакам з тварожным запахам. Ужываецца ён у якасці закускі да піва, а таксама да розных бутэрбродаў.

СЫР РАМАДУР

Гэты сыр вядомы ў гандлі, як і сыр лімбурскі, як тыповы бельгійскі сыр. Прадукуецца ён і ў нашай краіне. Смак яго таксама напамінае смак лімбурскага сыра. Адрозніваюцца яны толькі памерамі і формай. На рынак сыр рамадур паступае загорнуты ў фолію або цалафан і запакаваны ў драўляных скрынках, вылажаных паперай.

СЫР КАМЭМБЭР

Айчынай гэтага сыра з'яўляецца Францыя. Вырабляецца ён з поўнага кароўяга малака. У даспяванні сыра прымае ўдзел плесень (Penicilium camamberti), якая надае яму спецыфічны смак і запах шампіньёнаў. Кансістэнцыя сыра адналітая, мякіш эластычны. Дапускаюцца дзе-нідзе малыя дзірачкі. Сыр камэмбэр мае аднастайны белы або з крэмавым адценнем колер. Скурка гэтага сыра тонкая і далікатная, крыху абамшэлая, з налётам белай плесені. На скурцы выступаюць невялікія калоніі бактэрый чырвонага колеру. Сыры гэтага тыпу невялікія. Маюць яны форму плоскіх цыліндраў дыяметрам 8—10 см і вышынёю да 3 см. Вага — 0,15 або 0,25 кг. Сыр загортваюць у пергаментную або васкаваную паперу і кладуць у картонную каробку, якая мае форму і велічыню сыра.

Гаспадыня

ЗНОЎ НА ЗЯМЛІ СЯБРОЎ
(Замест пасляслоўя)

У 1964 годзе мы амаль усёй групай Вольга-Комар, Аляксей Шапавалаў — Граза і аўтар гэтых радкоў, упершыню пасля вайны пабывалі ў Кракаве па запрашэнню Прэзідыума Рады Нарадовай горада Кракава і Таварыства польска-савецкай дружбы.

Надоўга запомнілася насычаная хвалюючымі, радаснымі падзеямі паездка. Выступленні па радыё, мясцовому тэлебачанню... Прэзідыум Рады Нарадовай наладзіў у наш гонар прыём. Імёны членаў групы «Голас» — гэта для нас было вялікім гонарам — навечна занеслі ў спісы выратавальнікаў горада. Рада Нарадова ўзнагародзіла членаў групы «Голас» Залатым Знакам горада Кракава. Годам раней урад народнай Польшчы ўдастоіў нас вышэйшай ваеннай узнагароды — «Віртуці Мілітары».

Былі сустрэчы з баявымі сябрамі. Але ўжо тады Юзэф Зайонц, Уладзіслаў Бохенек, Навакі, Гардый, Тадэк прасілі нас часцей і не ў афіцыяльнай абстаноўцы бываць на зямлі польскай. Мае сябры некалькі гадоў запар запрашалі мяне з сям'ёю «на лято»: «Гарантуем цудоўны адпачынак».

Ды і мне самому хацелася, не спяшаючыся, паездзіць, пахадзіць па памятных мясцінах, маршрутамі «Голаса».

У ліпені 1969 года мы ўсёй сям'ёй нарэшце адправіліся ў дарогу.

На пагранічнай станцыі, у польскім горадзе «Пшэмысль» нас сустрэў Тадэвуш Грыгорчык (Тадэк).

— Едзем да мяне ў Жаркі, — як аб чымсьці даўно вырашаным, сказаў мой сябар.

У Жарках — мы дабраліся туды позна ночку — нас чакаў сюрпрыз. Нягледзячы на позні час, дом Тадэка гуў, як вулей. З самага вечара на сустрэчу прыйшлі дзесяткі людзей: былыя партызаны, таварышы па зброі, многія з сем'ямі.

Успаміны, тосты. І зноў успаміны.

— А помніш, якая гэта была радасць, калі з таго свету з'явілася Вольга Савецка?

— І як мы разам штурмавалі Баб'ю Гару?

Па голасу, па інтанацыі, па знаёмаму жэсту пазнаю хлапакаў Тадэка, Збышка, Янека.

Залатая карона валасоў. І такая зззяючая, гордая, незвычайная прыгажосць. Апаломлены, пазіраю ў гарэзлівыя, чымсьці вельмі знаёмыя вочы. Ну, безумоўна, Геленка — сувязная Тадэка. У кастрычніку 1944 года ёй было гадоў пятнаццаць. Яна замужам, мае траіх дзяцей. Жыве ў Варшаве. Даведаўшыся аб маючай адбыцца сустрэчы, кінула ўсе справы і таксама прыехала ў Жаркі.

Гелена першай заспявала, і ўсе падхапілі старую партызанскую песню...

Раніцай госці разышліся, а мы днём у лесе збіралі грыбы, брусніцы, маліну. Пад вечар выехалі ў Кракаў. Нашым пастаянным гідам у паездцы быў Уладзіслаў Бохенек (Уладэк). Загадкава ўсміхаючыся, ён павёз нас за межы старога Кракава. Неўзабаве наперадзе паказаўся сучасны індустрыяльны горад.

Стройныя рады жылых блокаў. Светлыя, адкрытыя балконы - лоджыі. Маладыя паркі. Лес труб, быццам ствалы гіганцкай зенітнай батарэі, скіраванай у неба. Доменныя печы. Складанае сплячэнне канструкцый. І на бетонных стрэлах велізарныя літары: «Гута імя Леніна».

Гута чымсьці блізкая да нашай «Запарожсталі».

Тадэвуш Грыгорчык — Тадэк, камандзір партызанскага атрада імя Варынскага.

ТРЫБУНА чытачоў

ДОБРАЯ ВУЧАНІЦА І СЯБРОЎКА

Надзя Казачук з'яўляецца адной з найлепшых вучаніц у класе. Яна займае другое месца ў вучобе. Надзя добрасумленна вывучае кожны ўрок. Апрача таго, належыць яна да ЗМВ і многа працуе грамадска.

Здавалася б, што гэта ўжо ўсё, што можна сказаць пра Надзю, але не. Надзя з'яўляецца таксама добрай сяброўкай. Яна ўсім памагае ў вучобе. А гэта многа значыць, бо такіх дзяўчат усе любяць і паважаюць.

Бярэм прыклад з Надзі!

Валя Анішчук, Беларускі ліцэй у Гайнаўцы, кл. I «а»

Кансультацыі ЮРЫСТА

Пытанне: Ці дзеці брата або сястры спадкадаўцы могуць атрымаць у спадчыне сельскую гаспадарку?

Адказ: Дзеці брата або сястры могуць атрымаць спадчыну толькі тады, калі спадкадаўца не пакінуў дзяцей. Інакш уся маёмасць прыпала б дзецям і мужу або жонцы спадкадаўцы.

Калі спадкадаўца пакінуў жонку, то палова спадчыны прыпадае ёй, а другая палова бацькам ды братам і сёстрам спадкадаўцы.

Калі б адзін з братоў або сясцёр памёр перш, чым спадкадаўца, то на яго месца ўступаюць яго дзеці, якія атрымоўваюць тую частку, якая прыпала б іх бацьку.

Вышэй сказанае адносіцца да маёмасці, якая не з'яўляецца сельскай гаспадаркай. Сельскую гаспадарку могуць атрымаць у спадчыне толькі тыя спадчыннікі, якія перад смерцю спадкадаўцы працавалі на яго гаспадарцы, або працавалі на гаспадарцы сваіх бацькоў ці тэсцяў, вялі асобную гаспадарку, належалі да вытворчага кааператыва, былі няпоўналетнімі і вучыліся, або трывала няздольнымі да працы.

Паводле закону з 26 кастрычніка 1971 года дзеці братоў і сясцёр спадкадаўцы атрымліваюць спадчыну, калі адпавядаюць вышэй пададзеным умовам. Да ўваходу ў жыццё гэтага закону яны не мелі права атрымаць у спадчыне сельскую гаспадарку.

Калі яны пражывалі і працавалі на гаспадарцы спадкадаўцы перад яго смерцю і калі гэта праца была галоўнай крыніцай іх утрымання, яны могуць атрымаць у спадчыне гаспадарку, нават калі б жылі дзеці спадкадаўцы, але не адпавядалі ўмовам, патрэбным для атрымання ў спадчыне сельскай гаспадаркі.

ВАРОТЫ БУДУЦЬ АДЧЫНЕНЫ

«Чортавыя вароты», як каля Рудутаў (у Бельскім павеце) назвалі мясцовую дарогу, будуць адрамантаваны. Жыхары вёскі вырашылі прывесці ў парадак дарогу, якая ў час негадзі ператваралася ў пекла. Паабапал дарогі людзі выкапаюць равы, а затым на дарогу навозяць пяску і жвіру. Многа работы зробіцца грамадскім чынам. Арганізатарамі пачыну сялян з'яўляюцца сакратар партыйнай арганізацыі Дзмітры Бахэнак і солтыс Уладзімір Троц.

М. Панфілюк

Мы кожны раз спыняліся то ля аднаго, то ля другога прадпрыемства. Уладзіслаў з гордасцю паказваў сталеліцейныя заводы, ультрасучасныя пракатныя цэхі, коксахімічныя і цэментныя заводы, магутную сілавую электрастанцыю.

На старой маёй карце — я захапіў яе з сабой — тут значылася поле. У сорак чацвёртым годзе гітлераўцы ў гэтых мясцінах паспешліва капалі траншэі, будавалі бункеры. Цэнтр двойчы прасіў удакладніць квадрат менавіта гэтага раёна. І Курт Пекель зноў і зноў сыходзіў над схемай умацавальнага раёна.

— Тут і было поле, — пацвердзіў Уладзіслаў. — Адсюль у студзені тысяча дзевяцьсот сорак пятага года войскі Конева прарываліся на Кракаў.

Я шукаў вельмі памятны для мяне населены пункт Магіла. У гэтым сяле з дома Сендэраў прыйшлі ў эфір першыя данясенні радысткі Комар. Сендэры зaйсёды ахвотна прымалі нашых сувязных. У сорак пятым годзе і сяло Магіла, і велізарнае заснежанае поле на некалькі гадзін ператварыліся ў жорсткае месца бітвы, у сапраўдную магілу для гітлераўцаў.

Пазней, калі сюды прыйшлі першыя будаўнічыя брыгады, яны натыкаліся на каркасы танкаў, на ржавыя каскі, снарады і патроны.

(Працяг будзе)

ДРЭННА

Крама ў Дубічах Царкоўных карыстаецца дрэннай славай. У ёй два аддзяленні: прамысловае і спажывецкае. Першае аддзяленне ўжо каля паўгода замкнута на цяжкі замок. Нейкі час працавала тут лянівая прадаўшчыца. Вядома, такая асоба доўга не напрацуе. ГС у Кляшчэлях ніяк не можа знайсці каго-небудзь на яе месца. Жыхары Дубічаў вымушаны цяпер за кожнай дробяззю ехаць у іншую вёску, або нават у Гайнаўку. А цяпер і спажывецкае аддзяленне закрылі. На ім не толькі павесілі замок, але і пломбы. Выйшла тут нейкая камбінацыя: у бутэльках, у якіх павінен быць спірт, была звычайная чыстая.

І зноў крама будзе найменш паўгода замкнута на цяжкі замок.

В. Бура

ЛЕС МАЦІ І ЛЕС МАЧАХІ

На Сакольшчыне ёсць дзве катэгорыі лясоў: лясы старыя, якія, можна сказаць, даглядаюцца па-мацярынску: ахоўваюцца ад пажару, ад прыродных шкоднікаў, ад знішчэння і крадзежы. Іх дасаджваюць і працярэбліваюць. Але ёсць на Сакольшчыне таксама шмат лясоў другой катэгорыі: лясы на землях дзяржаўнага фонду. Гэтыя лясы не маюць належнай апекі і догляду. Расце ён сам па сабе, не забяспечваецца ад пажару і ад прыродных шкоднікаў. А цярэбіць яго хто хоча. Пара заняцца гэтым лесам, каб не быў ён мачашыным.

А. С.

ВАРТА НЕШТА РАБІЦЬ

Бельшчына і Гайнаўшчына багаты прыродай і характэрным будаўніцтвам. Варта арганізаваць у гэты раён экскурсіі. Тут ёсць на што паглядзець. Возьмем, напрыклад, лясныя ўрочышчы, ці не атручаныя яшчэ рэкі. Цікавыя таксама праваслаўныя цэрквы і старая вясковая архітэктура. Гэта непаўторная прыгажосць. Толькі дагэтуль гэтай справай ніхто не займаўся. Няма арганізатараў. Цяперашнія новыя жыллёвыя будынкі вялікія, і пры добрай арганізацыі знойдзецца месца для турыстаў. З харчаваннем таксама не павінна быць вялікіх клопатаў. Напрыклад, члены гуртка вясковых жанчын, якія маюць кухонныя і сталовыя прыборы, маглі б падрыхтаваць танны і ў сто разоў лепшы абед, чым у гарадской сталоўцы. Трэба пачаць нешта рабіць.

Ваня Кірызюк

Дарагое Сэрцайка!

Я жыву на вёсцы і працую з бацькамі на гаспадарцы. Аднойчы на забаве сустрэла я хлопца, які мне надта спадабаўся. Генік прыстойны і прыгожы. У маёй вёсцы ёсць прыгажэйшыя дзяўчаты ад мяне, таму баюся, што я яму не спадабалася. Маёй бядой з'яўляецца тое, што я затоўстая. Сяброўкі мае нават смяюцца, што я не ўмею апранацца да сваёй фігуры. Я чула, што і сам Генік гаварыў, што я была б намнога прыгажэйшай, каб была шчуплейшай.

Парай, Сэрцайка, што мне зрабіць, каб спадабацца Геніку. За параду дзякую.

Юля з Гайнаўшчыны

Юля! Дзяўчаты падабаюцца хлопцам не толькі з-за іх прыгажосці. Праўда, адны глядзяць на прыгажосць, другія аднак звяртаюць увагу і на іншыя якасці. Пастарайся даведацца, якія густы мае Генік. Не перапмайся тым, што ў тваёй вёсцы ёсць прыгажэйшыя ад цябе дзяўчаты, бо, як гаворыць прымаўка, «аднаму падабаецца Крыська, а другому Марыська». Інакш жа і быць не можа. А каб выглядаць прыгажэй, старайся апранацца так, каб затушаваць сваю затоўстую фігуру. Памятай, што выгляд фігуры залежыць у многім ад добра пашытай сукенкі ці касцюмчыка. Калі не маеш добрай краўчыхі, ці б табе ўмела падабраць фасон, зірні ў журнал моды. А як вядома, ад добра пашытай сукенкі залежыць і гумар, і паводзіны дзяўчыны.

Сэрцайка

ЛЮДЗІ НАШАЙ ВЁСКІ

У вёсцы Курашава сто пяцьдзесят гаспадароў. Ёсць тут малочная, магазін з прамысловымі таварамі, прадуктовы магазін і кіёск. Апрача таго, за вёскай знаходзіцца МБМ. Людзі з яе карыстаюць увесь час: вясною аруць, летам жнуць збожжа, а восенню капаюць бульбу. У мінулым годзе ў нашай вёсцы ладзілі дарогу і наладзілі толькі палавіну. Цяпер канчаюць рэшту. Пры рамонце дарогі памагаюць таксама вучні нашай школы. Яны адкідаюць каменне, якое потым вазакі вывозяць.

За вёскай знаходзіцца вельмі знішчаная дарога. Кожную нядзелю, а таксама і ў вольны час людзі грамадскай працай капаюць равы і вазамі возяць жвір. Думаю, што гэтая праца пойдзе ім на карысць.

Вучаніца агульнаадукацыйнага ліцэя ў Гайнаўцы Лена Данілюк кл. I «а»

ПАЗНАЁМІМСЯ

ДАРАГАЯ «НІВА»!

У апошняй «Ніве» я прачытала, што вы адкрылі рубрыку «Пазнаёмімся». Гэта мяне зацікавіла, і я пастанавіла паслаць сваё фота і адрас.

Мяне цікавіць фільм. Я збіраю паштоўкі з краявідамі і тукавыя паштоўкі. Хацела б падыскутаваць з хлопцамі і дзяўчатамі на гэты тэмы.

Я вучуся ў Іа класе Бельскага беларускага ліцэя.

Прашу, дарагая «Ніва», змясці мой адрас у рубрыцы «Пазнаёмімся». А вось ён:

Luba Lubik, zam. Saki, p-ta Kleszczele, pow. Hajnówka.

НАША «НІВА»

«Ніва» дарагая, кветка ты мая.
Ты прыходзіш ў горад, плывеш да сяла.
Цябе усе любяць, нават і такі,
Што кідае газеты ва усе куткі.

На тваіх старонках многа ёсць ўсяго,
Нават прачытаеш пра сваё сяло.
І пра горад мілы напішуць у ёй,
І з кожнай старонкі паплыве спакой.

«Зорка» ясна свеціць першай старaной,
Тут і дзеці знойдуць прытульны кут свой,
З светлай іскрай радасці ўбачаць зноў,
Як пішуць у «Зорачку» пра сваіх сяброў.

Аня з Плёсак

ВЯСНОЙ

Мінула строгая зіма,
Прыйшла к нам цёплая вясна,
А з ёю птушкі завіталі
І радасна нам заспявалі.

У полі ўсё зазелянела,
Шырока рэчка разліла,
І неба сонейка сагрэла,
Праменнем ясным ўніз зышло.

Тэрлецка О.

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

■ Вечарам 3.VI.1972 г. у Ракавічах Гайнаўскага павету згарэла стадола Марыі Кучка. Страты вартасцю каля 45.000 зл. Прычыны пажару невядомы.

■ Ноччу 4.VI.1972 г. у Мялешках Беластоцкага павету згарэлі 3 стадолы, 3 хлявы і адзін жыллёвы будынак. Страты вартасцю каля 150.000 зл. Прычыны пажару не выяўлены.

Жэня Айсенюк, Бельск. Верш «Мая радзіма» надрукуем у «Парнасіку».

Валодзя Нецікавы. Хоць, як вы і самі адзначаеце, верш ваш «Пішыце ў «Ніву» без сур'ёзнага зместу, аднак (усё ж такі з увагі на змест) надрукуем яго ў «Парнасіку».

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Intrygantki" (czeski), 27—28.VI. „Wydra pana Grahama" (czeski), 29—30.VI. „Dzięcioł" (polski), 1—2.VII.

Нараўка

„Zabójstwo inżyniera Czarta" (czeski), „Sklep z modelkami" (USA), 28.VI—2.VII.

Нарва

„Tropiciel śladów" (rumuński), „Szepczące ściany" (franc.), 28.VI—2.VII.

Чыжы

„Cytadela odpowie" (bułg.), „Przepustka na ląd" (radz.), 28.VI.—2.VII.

Дубічы Царкоўныя

„Zdarzenie" (jugosł.), „Pippi" (szwedzki), 28.VI.—2.VII.

Арэшкава

„Legenda" (polski), „Martwa fala" (polski), 1—2.VII.

ВЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля

„Miraż" (USA), „Siedem dziewcząt kaprala Zbrujewa" (radz.), 28.VI.—2.VII.

Райск

„Hajducy kapitana Angele" (rumuński), „Milion za Laurę" (polski) 28.VI.—2.VII.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава

„Własne zdanie" (bułg.), „Lucia" (kubański), 28.VI.—2.VII.

Янаў

„Zbrodnia i kara" (radz.), 28.VI.—2.VII.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Niewidomy muzyk" (radz.), „Mój kochany Robinson" (NRD), 28.VI.—2.VII.

Мельнік

„Październik — 10 dni, które wstrząsnęły światem" (radz.), „Cena odwagi" (bułg.), 28.VI.—2.VII.

Мілейчыцы

„W królestwie ducha gór" (jugosł.), „Przyjęcie" (rumuński), 28.VI.—2.VII.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор

„Cudowna lampa Aladyna" (franc.), „Gott mit uns" (jugosł.) 28.VI.—2.VII.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.
BZGraf. Nakład 6.869 T-3

АГЕНЦТВА АБС
Адна Баба Сказала
ПАВЕДАМЛЯЕ

Добры паляўнічы

У вёсцы Даратынка Гайнаўскага павету жыве паляўнічы Граматовіч Аляксандр. На паляванне ён выходзіць часта. Калі выйдзе на паляванне, то ніводная звярына ад яго не ўцячэ. Часта яго можна ўбачыць каля вёскі Градочна. У ваколіцы Градочна найпаспалітшая здабыча паляўнічага гэта каты. Але ці паляўнічы ведае, што вясной кошкі котныя, а некаторыя маюць ужо кацянят? Не, гэтага паляўнічы не ведае, таму што калі ўбачыць ката ці кошку, задаволены застрэльвае.

29 красавіка, праходзячы ля нашага дому, які стаіць каля лесу, ён застрэліў кошку, якая мела маленькіх кацянятак. Кацяняткі, якім было два тыдні, засталіся адны. Дарагая «Ніва», што рабіць з такімі маленькімі кацяняткамі, піць малака яны яшчэ не ўмеюць? Папамучалі яны, папамучыліся, бедныя, пакуль мы іх не пазабівалі. Цяпер мы засталіся без ката, мышы нам могуць галовы пааб'ядаць. Заўзяўся на нас гэты паляўнічы, бо яшчэ раней забіў нам вельмі добрага ката.

Дарагая «Ніва», парай, што рабіць, каб зберагчы ката; ці яго трэба прывязваць, каб нікуды не выходзіў, ці замыкаць? Іншага выйсця няма! Калі толькі кот выйдзе за агародку, паляўнічы яго застрэліць.

Таго самага дня Граматовіч забіў і ў другога гаспадара котную кошку, якую ўсе вельмі шкадавалі. Дарагая «Ніва», мне здаецца, што паляўнічага Граматовіча трэба яшчэ раз прашколіць і тады даць яму ў рукі стрэльбу, бо ён павыбівае ў Градочне ўсіх катоў.

Аня

Ад цэнтра АБС: Можна і так. Прапануем разважыць і іншы спосаб: замест ката прывязаць, або замкнуць паляўнічага.

— *Тэлеграфіруй: «Ваш сігнал зразумелі кропка віншуем уловам кропка»...*

НІЎКА

Галаваломка

2	2	7	8
6	7	8	0
5	4	5	3
1	9	3	1 6

Палоскі з лічбамі палажыце адну каля другой так, каб лічбы ад 0 да 9 не паўтараліся двойчы.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: 4.

НЕСПАДЗЕЎКІ

Усім на свеце закаханым
Неба яснае дарэчы.
Я сабраўся на спатканне
За раку ў сяло Зарэчча.

Неспадзеўкі ўвысі хмары
Заклубіліся трывожна.
Праз хвіліну дождж ушпарыў,
Зашумеў травой мурожнай.

Мне на левы бераг трэба,
Як жа быць з бядой такою?
Эх, зажмурылася неба,
Дождж цалуецца з ракою...

Генадзь Кляўко

КАДРЫ НА ПЛЯЖЫ

Галоўны нама сустрэў на пляжы
Ў рабочую пару і кажа:
— Ты што тут робіш?
— Загараю. А вы?
— Я кадры правяраю.

В. Жуковіч

РОЗНІЦА

— Якая розніца паміж адпачынкам на моры і ў гарах? — запыталі ў габраўца.
— У пабочных выдатках, — быў адказ.

Без слоў.

ШЫФРОЎКА

Адзін штурман у час далёкага плавання атрымаў ад жонкі радыёграму такога зместу: «Прыязджай хутчэй. Цалую твае чорныя вочы, залацісты мой!»
— Цьфу ты, чорт! — вылаяўся штурман. — І калі гэта ўжо скончыцца?
— Такая добрая радыёграма, а вы лаецеся, — заўважыў радыст.
— Калі б ты ведаў, што тут напісана, ты б так не гаварыў.
— Што ж такое?
— Чарговая просьба: «Прывязі хутчэй футра з чорнай норкі з залацістым адценкам».

НА ПЛЯЖЫ

— Неадкладна падрыхтуйце выратавальную лодку!
— А што здарылася?
— Наш інструктар па плаванню надумаўся купацца.

ДЛЯ КАХАНАЙ

Курсант марской школы піша сваёй каханай. «Для цябе я гатоў пераплысці Атлантычны акіян, кінуцца ў пашчу тыгра, прайсці па дну марскому. І ні бура, ні шторм не спыняць мяне».
Падумаў і ўрэшце дапісаў: «Прыду ў сераду, калі не будзе дажджу».

— *Заўсёды ты выбіраеш самыя глыбокія месцы...*

МІЖ МАРАКАМІ

Сустрэліся два маракі.
— У цябе з сям'ёю ўсё добра?
— Лепей не пытай.
— Можа, з жонкаю пасварыўся?
— Не, не сварыўся, але я згубіў яе адрас.

У ІТАЛЬЯНСКАЙ ШКОЛЕ

Настаўнік звяртаецца да вучня:
— Што па форме нагадвае Італія?
— Пепіта падымае руку і выпальвае:
— Гумовы бот.
— А чаму гумовы? — пытае настаўнік.
— Таму, што Італія з усіх бакоў акружана вадой.

МАРСКАЯ ГАЙДАНКА

Па палубе карабля бяжыць мужчына, заглядае ў кожную каюту і ўсхвалявана пытае:
— Ці няма ў каго лімона? Пані з апошняй каюты дрэнна стала. Марской гайданкі не выносіць.
Нехта дае паўлімона.
— Вялікае дзякуй, — кажа мужчына. — А каньяку ні ў каго не будзе?
Знайшоўся і каньяк. Мужчына хутка адкрыў пляшку, добра глытнуў, закусіў лімонам і пахваліў:
— Добрая рэч. Быццам на свет нарадзіўся. А то аж млосна стала, калі ўбачыў, як загайдала жонку.

— *Адсюль у вас будзе цудоўны від на мора.*

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Галіны і Барбары, вучаніц з Бельска, змяшчаем песню:

Dobre były czasy przyjacielu

Słowa polskie: Adam Kreczmar
Opracowanie muz.: Marek Sewen

Dobre były czasy przyjacielu
i pamiętam tak jak gdyby dziś,
że potrzeba było tak niewiele
żebyś wolał zostać tu — niż iść.

Zamknęłam okna, drzwi —
już nie otworzę ci,
już cię nie przyjmie mój gościnny dach.
I droga mnie czeka
daleka, daleka,
i nie wiem gdzie — a tak nie wiedzieć strach.

Dobre były czasy przyjacielu
dawno temu — dobry czasu kęs.
I być może w tym nie było celu,
ale ja widziałem jakiś sens.

Zamknęłam okna, drzwi —
już nie otworzę ci.
Do nikąd nie prowadzi moja sień.
A droga mnie czeka
daleka, daleka,
i nie wiem czy powrócić uda się.

Dobre były czasy przyjacielu
może jeszcze przyjdzie taki czas.
I powiedzmy — będzie to niedziela.
I powiedzmy, że to będę ja.

Zamknęłam okna, drzwi
i nie żal będzie mi,
chociaż to wstyd, a może nawet grzech.
Bo droga nas czeka
daleka, daleka
i nie wiem gdzie, lecz może ty to wiesz.

КУРЁЗЫ

СУТЫЧКА З РЭПТЫЛІЯЙ

«Залатым сезонам» лічыцца ў рыбакоў Камеруна перыяд, які прыпадае на канец лютага — пачатак сакавіка: у гэты час вадаёмы краіны малеюць, і рыба, што называецца, «сама ідзе ў рукі». Аднак выпадак, які адбыўся нядаўна на рацэ Ньонг, сведчыць аб тым, што лоўля рыбы становіцца часам небяспечным заняткам.

Жыхар камерунскага горада Аканолінга Гамба Гарба выехаў на сваёй пірозе на рыбную лоўлю, узброіўшыся звычайным кап'ём, якое ён выкарыстоўваў у якасці гарпуна. Велізарны кракадзіл, які знаходзіўся ў раёне лоўлі, відаць, палічыў гэта «замахам» на свае ўладанні і атакаваў пірогу Гарба.

Сутычка з гіганцкай рэптыліяй закончылася ў карысць рыбака. Гарба стаў уладальнікам унікальнага трафея, які ўпрыгожыў бы любую калекцыю. Даўжыня забітага кракадзіла дасягала трох з палавінай метраў, а вага — 200 кілаграмаў.

«ПЕРАСЯЛЕННЕ» ЛЕПЕНСКАГА ВІРА

З першымі веснавымі днямі аднавіліся работы па завяршэнню «перасялення» Лепенскага віра. Так югаслаўскія археолагі назвалі адно са старажытнейшых паселішчаў чалавека на Зямлі, адкрытае імі ў 1960 годзе на беразе Дуная. Складаная аперацыя па перамяшчэнню каштоўнага гістарычнага помніка выклікана тым, што гэта месца будзе затоплена водамі вялікага штучнага возера.

Многа жылля, некропаль, каменныя статуі і іншыя ўнікальныя збудаванні і прадметы ўжо размешчаны на новых месцах. У хуткім часе пачнецца будаўніцтва гіганцкага купалападобнага даху, які ахавае Лепенскі вір ад непагадзі.

СМЯЕМСЯ З НАМІ

Ратуючы судна, што тапае, акіяну не асушваюць.